Moodle 2: príručka učiteľa – novinky

Miroslav Fikar

FCHPT STU v Bratislave, miroslav.fikar@stuba.sk, www.kirp.chtf.stuba.sk/~fikar
Verzia: 4. decembra 2013

V tomto krátkom dokumente sú opísané najdôležitejšie zmeny a novinky v aktuálnej verzii Moodle nainštalovanej u nás.

Obsah

1 Začíname s Moodle – Navigácia **3**
1.1 Môj Moodle – prispôsobenie osobnej stránky . . . 3

2 Práca s kurzom – Upravujeme vzhľad hlavnej stránky **3**
2.1 Ikony a ich význam . . . 3
2.2 Upraviť nastavenia kurzu . . . 3
2.3 Banka otázok . . . 3

3 Úprava textu a správa dokumentov – Súbory **3**

4 Zdroje – Publikujeme obsah **4**
4.1 Kniha . . . 4

5 Bloky – Prehľad štandardných blokov **4**
5.1 Kalendár . . . 4

6 Aktivity – Zadanie **4**
6.1 Pokročilé hodnotenie . . . 4
6.1.1 Rubriky – hodnotiaci formulár . . . 5
6.1.2 Sprievodca hodnotením – hodnotiaci formulár . . . 6

7 Aktivity – Test **8**
7.0.3 Nastavenie testu . . . 8

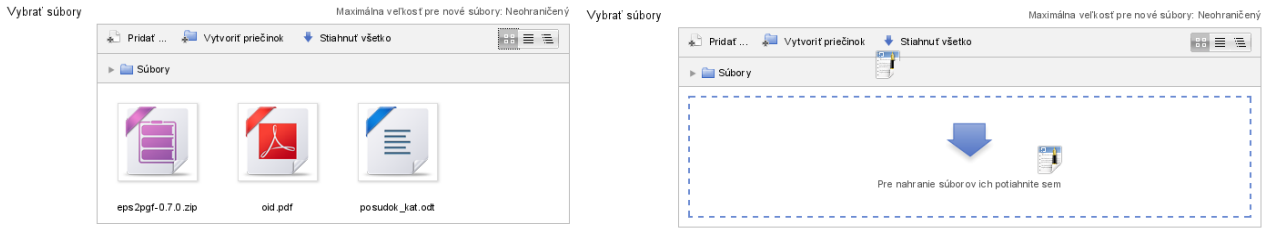

Obr. 1: Vloženie súboru ťahaním

1 Začíname s Moodle – Navigácia

1.1 Môj Moodle – prispôsobenie osobnej stránky

Každý používateľ si môže zvoliť, koľko kurzov bude zobrazených na jeho osobnej stránke. Tiež, ich poradie si upraví do vhodnej podoby presúvaním kurzov ťahaním myšou.

2 Práca s kurzom – Upravujeme vzhľad hlavnej stránky

2.1 Ikony a ich význam

Ak sme v editačnom režime, zjaví sa viacero ovládacích symbolov – ikon, ktoré sa môžu vyskytovať v každom bloku.

1. Bloky všeobecne:
   - Upraví nadpis
   - Presunie objekt – ťahaním myšou

2.2 Upraviť nastavenia kurzu

Základom administratívy kurzu je položka *Upraviť nastavenia*.

Vzhľad kurzu V kurzoch, kde je veľmi veľa týždňov alebo tém, býva stránka kurzu veľmi dlhá. Preto je možné zapnúť zobrazenie iba jednej sekcie na stránke spolu s odkazmi na predošlú alebo nasledujúcu.

- Ak sú na portáli zapnuté podmienené aktivity, potom je možné povoliť pre účastníkov iba niektoré sekcie podľa určitých podmienok.
- Pri zapnutom upravovaní kurzu sa počet sekcií dá tiež zmeniť kliknutím na ikonu plus/mínus pod poslednou sekciou.

2.3 Banka otázok

Bola vytvorená nová rola Tvorca otázok. Ak túto pridáme konkrétnym študentom v kurze (Nastavenia — Administratíva kurzu — Používatelia — Zapísaní do kurzu — Priradiť roly), budú títo schopní vytvárať a upravovať svoje otázky, ktoré bude potom učiteľ môcť použiť v kurze. Ostatné otázky kurzu pritom neuvidia.

Táto aktivita môže mať viacero významov. Učiteľ ju môže hodnotiť a zároveň využije takto vytvorené otázky neskôr v kurze. Študenti vytvoria otázky, ktoré sa im zdajú byť primerane obtiažne a s ktorými mali problémy.

Potom, ako študenti skončia vytváranie otázok ich učiteľ skontroluje a doupravuje tak, aby vyhovovali jeho pedagogickým zámerom. Pred tým, ako otázky použije v rámci testov kurzu, je vhodné študentom rolu tvorcu otázok odobrať. Takto nebude možné, aby svoje otázky upravovali aj potom, ako boli použité v testoch.

3 Úprava textu a správa dokumentov – Súbory

Súbor možno do kurzu dostať alebo potiahnutím alebo výberom.

Pri metóde ťahať a pustiť (drag and drop) potiahneme súbor z počítača do priestoru označeného modrou šípkou (*Pre nahranie súborov ich potiahnite sem*) a tam pustíme (obr. 1 vpravo). Súbory už na serveri uložené potom môžeme zobrazovať veľkými ikonami (obr. 1 vľavo), zoznamom alebo stromom.

Ak klikneme na odkaz *Pridať*, dostaneme sa do možnosti výberu bez ťahania cez dialógové okno *Výber súboru*.

Vyššie uvedený spôsob platí všeobecne pre vloženie súboru na ľubovoľné miesto, kam sa vkladajú súbory. V prípade, že vkladáme jeden alebo viacero súborov na hlavnú stránku kurzu, môžeme použiť metódu ťahať a pustiť s tým, že ich potiahneme priamo do sekcie, kde sa majú nachádzať.

4 Zdroje – Publikujeme obsah

4.1 Kniha

Kniha je v podstate web stránka, ktorá je ale príliš dlhá na to, aby sme ju zobrazili na jednom mieste. Preto je rozdelená do viacerých častí, medzi ktorými je možné prechádzať pomocou navigačných značiek a obsahu.

Kniha bola pôvodne mimo jadra Moodle, ale pre svoj úspech bola doň zaradená.

5 Bloky – Prehľad štandardných blokov

Presúvanie bloku je možné v režime úpravy stránky. Vtedy sa pri prejdení myšou nad názov bloku zjaví štvoršípka. Blok potom potiahneme na nové miesto.

5.1 Kalendár

Do kalendára je možné importovať udalosti z iných kalendárov, ktoré podporujú štandard iCal (Google kalendár, kalendáre z iného portálu Moodle). Toto spojenie je trvalé, takže zmeny v externých kalendároch sa automaticky premietajú do zmien v Moodle kalendári.

6 Aktivity – Zadanie

6.1 Pokročilé hodnotenie

Normálne priame hodnotenie v Moodle definuje hodnotu z určitého rozsahu, ktorá celkovo známkuje študenta. Ak je vybrané pokročilé hodnotenie, celková známka je potom určená komplexnou logikou. V súčasnosti je iba v aktivite Zadanie možnosť používať pokročilé hodnotenie, predpokladá sa ale, že bude implementované aj v ďalších aktivitách

Zapnutie pokročilého hodnotenia je dostupné alebo v nastaveniach zadania alebo priamym odkazom *Pokročilé hodnotenie* v bloku *Nastavenia*. Po prvom zapnutí je potrebné zadanie uložiť a opäť sa doň vrátiť. Ak je pokročilé hodnotenie vypnuté, jeho nastavenia ostávajú, aj keď neaktívne, uložené v databáze. Po jeho opätovnom zapnutí sa opäť nastavia.

Odkaz *Pokročilé hodnotenie* vedie pri prvom zavolaní k obrazovke s dvomi možnosťami:

Definovať nový formulár – vytvorí sa prázdny hodnotiaci formulár pomocou editora hodnotenia

Vytvoriť nový hodnotiaci formulár zo šablóny – využije sa nejaký už definovaný formulár z iného zadania. Toto zahŕňa vlastné formuláre učiteľa alebo tie, ktoré ponúkli na zdieľanie ostatní učitelia.

Ak sa nejde o prvé zavolanie, môžeme upravovať, vymazať, alebo zdieľať hodnotiaci formulár. Každý formulár má názov, ktorý nie je zobrazený študentom. Učiteľ si formulár môže uložiť ako pracovnú verziu. V tom prípade nemôže ale byť použitý na hodnotenie.

V prípade, že je už formulár aktívny a použitý na hodnotenie, sa môže stať, že je ho potrebné upraviť, a teda prehodnotiť existujúce hodnotenia. Vložené zadania potom budú označené špeciálnym príznakom ohľadom opätovnej kontroly. Hodnotenia študentov sú pritom skryté. Je potom povinnosťou učiteľa všetkých študentov individuálne prejsť a prehodnotiť.

Zdieľanie hodnotiacich formulárov je vo východzom nastavení nepovolené. Znamená to, že učiteľ síce môže použiť svoje formuláre v iných zadaniach, ale nemôže použiť formuláre od iných učiteľov. Dôvodom je fakt, že na vytvorenie formulára je potrebné mať určité skúsenosti. Moodle preto definuje dve schopnosti, ktoré tento mechanizmus aktivujú:

- Zdieľanie pokročilého hodnotenia ako šablóny (moodle/grade:sharegradingforms) – možnosť zdieľať, upravovať a vymazávať vlastné šablóny. Vo východzom nastavení majú túto schopnosť používatelia s rolou Manažér.

- Správa šablón pokročilého hodnotenia (moodle/grade:managesharedforms) - administratíva všetkých šablón, nielen vlastných. Daný používateľ môže upravovať a vymazávať ľubovoľnú šablónu, nielen vlastné.

Admin: *Asi najvhodnejším mechanizmom pre používanie zdieľaných šablón je definovať novú rolu (napríklad Tvorca šablón), ktorá má povolenú prvú schopnosť. Túto rolu potom administrátor pridá vybraným používateľom, u ktorých je záruka vytvorenia kvalitných hodnotiacich kritérií.*

6.1.1 Rubriky – hodnotiaci formulár

Rubriky sú mechanizmom, ktorý definuje pokročilé hodnotiace kritériá. Každé kritérium pozostáva z rozličných hodnotiacich úrovní, ktoré majú určitú numerickú hodnotu. Pre korektné fungovanie rubrík je ale potrebné, aby bola definovaná aj najnižšia hodnota ako nula.

Učiteľ pri hodnotení vyberá jeden z definovaných stupňov v každom kritériu. Výsledkom je potom súčet bodov za každý a celková známka sa vypočíta pomerom k maximálnemu počtu bodov na základe nasledovného vzorca:

$$z = \frac{\sum_{i=1}^{n} h_i - \min_i}{\sum_{i=1}^{n} \max_i - \min_i}$$

kde z je výsledná známka v percentách, h_i hodnotenie jedného z kritérií, $\min_i, \max_i$ ich minimálne, resp. maximálne hodnoty.

Veľké množstvo kvalitných príkladov na rubriky pre hodnotenie v rozličných situáciách je dostupné napríklad na web adrese `http://www.schrockguide.net/assessment-and-rubrics.html`

Pri definovaní pokročilého hodnotenia rubrikou zadáme v Moodle nasledovné položky:

Názov Krátky názov. Bude využívaný pri informácii o zadaní, ktoré ho využíva a tiež aj v prípade, že toto hodnotenie bude zdieľané.

Opis Opis hodnotenia, ktorý by mal zahrňovať návod ohľadom jeho použitia.

Možnosti rubriky Jednoduché prepínače typu zapnuté/vypnuté:

- Povoliť používateľom náhľad na rubriku použitú v module (inak bude zobrazená až po hodnotení)
- Zobrazovať opis rubriky počas hodnotenia
- Zobrazovať opis rubriky hodnoteným študentom
- Zobrazovať body za jednotlivé úrovne počas hodnotenia
- Zobrazovať body za jednotlivé úrovne hodnoteným študentom
- Povoliť hodnotiteľom pridávať textové poznámky ku každému kritériu
- Ukazovať poznámky hodnoteným študentom

Rubrika Skladá sa zo svojho názvu, jednotlivých úrovní spolu s bodovými hladinami. Počet úrovní ako aj rubrík je upravovateľný. Pre rozdielne váhovanie medzi rubrikami alebo v rámci jednej rubriky sú upravovateľné aj príslušné bodové hladiny.

Po zadaní všetkých údajov stlačíme jedno z troch tlačidiel pre ukončenie práce na rubrike:

- Zrušiť – neuložíme žiadnu zmenu
- Uložiť ako draft – na hodnotení budeme ešte pracovať, nechceme, aby bolo už využívané
- Uložiť rubriku a pripraviť ju k používaniu

Pre príklad rubriky uvažujme hodnotenie posterovej prezentácie nasledovne:

- Gramatika:
  - 4 a viac chýb
  - 3-4 chyby
  - 1-2 chyby
  - žiadne gramatické chyby
- Atraktívnosť
  - poster je veľmi zle navrhnutý
  - poster je síce dobre navrhnutý, ale chaotický
  - poster je dobre navrhnutý a atraktívny

  - poster je výnimočne atraktívny

- Grafika a jej relevantnosť
  - obrázky nie sú relevantné k téme, obrázky z cudzích zdrojov nemajú určené citácie
  - obrázky sú relevantné k téme, veľa z obrázkov nemá určený zdroj
  - obrázky sú relevantné k téme, dobre pochopiteľné. Niektoré obrázky nemajú určený zdroj
  - obrázky sú relevantné k téme, dobre pochopiteľné. Všetky obrázky z cudzích zdrojov správne citujú.

- Prvky posteru
  - Viacero požadovaných prvkov posteru chýba
  - Všetky prvky posteru okrem jedného sú zahrnuté na posteri
  - Všetky prvky posteru sú zahrnuté na posteri
  - Poster zahrňuje všetky požadované prvky ako aj ďalšie informácie

- Nadpisy
  - Nadpisy sú príliš malé alebo nie sú dôležité
  - Veľa položiek na posteri je dobre označené a čitateľné zo vzdialenosti 1 metra
  - Skoro všetky položky na posteri sú dobre označené a čitateľné zo vzdialenosti 1 metra
  - Všetky položky na posteri sú dobre označené a čitateľné zo vzdialenosti 1 metra

Zobrazenie časti hodnotenia vloženého učiteľom je na obr. 2. Učiteľ kliká na jednotlivé úrovne, prípadne vloží aj vlastné poznámky k jednotlivým úrovniam ako aj k celému zadaniu. Jednotlivé vložené úrovne sú zobrazené zelenou farbou. Ak bola rubrika upravovaná neskôr, ako bolo vložené hodnotenie študenta, je farba zmenená na červenú a treba ho opätovne potvrdiť.

Ak uvažujeme nasledovné jednotlivé hodnotenia: gramatika (1), atraktívnosť (0), grafika (2), prvky posteru (1), nadpisy (0), potom je výsledná známka

$$z = \frac{(1-0)+(0-0)+(2-0)+(1-0)+(0-0)}{(3-0)+(3-0)+(3-0)+(3-0)+(3-0)} = \frac{4}{15} = 0.27$$

Ak budeme uvažovať, že maximálna bodové hodnota celého zadania je 100 bodov, potom daný študent získa 27 bodov.

6.1.2 Sprievodca hodnotením – hodnotiaci formulár

Sprievodca hodnotením sú druhým implementovaným mechanizmom, ktorý definuje čiastkové úlohy potrebné na splnenie zadania.

Učiteľ pri hodnotení zapíše hodnotenie za každú z čiastkových úloh a komentár k nemu. Výsledkom je potom súčet bodov za každú z nich.

Pri definovaní pokročilého hodnotenia sprievodcom hodnotením zadáme v Moodle nasledovné položky:

Názov Krátky názov. Bude využívaný pri informácii o zadaní, ktoré ho využíva a tiež aj v prípade, že toto hodnotenie bude zdieľané.

Opis Opis hodnotenia, ktorý by mal zahrňovať návod ohľadom jeho použitia.

Možnosti sprievodcu hodnotením Jednoduché prepínače typu zapnuté/vypnuté:

- Zobraziť študentom definíciu sprievodcu
- Zobraziť študentom známky za kritériá

Sprievodca hodnotením Toto je jadro pokročilého hodnotenia. Na začiatku pozostáva z jedného prázdneho kritéria, ďalšie je možné pridávať. Každé kritérium obsahuje názov, opis pre študentov, opis pre hodnotiteľov a maximálnu známku

Časté komentáre Sem si môžeme nakopírovať najčastejšie používané vety a komentáre študentom, ktoré potom pri hodnotení jednoducho naklikáme do príslušných položiek. Samozrejme ich môžeme potom ďalej upravovať.

Po zadaní všetkých údajov stlačíme jedno z troch tlačidiel pre ukončenie práce na sprievodcovi hodnotením:

Známka: Hodnotenie posterov podľa piatich kritérií: gramatika, atraktívnosť, grafika, prvky, nadpisy

Gramatika	4 a viac chýb *0 bodov*	3-4 chyby *1 bodov*	1-2 chyby *2 bodov*	žiadne gramatické chyby *3 bodov*	
Atraktívnosť	poster je veľmi zle navrhnutý *0 bodov*	poster je síce dobre navrhnutý, ale chaotický *1 bodov*	poster je dobre navrhnutý a atraktívny *2 bodov*	poster je výnimočne atraktívny *3 bodov*	
Grafika a jej relevantnosť	obrázky nie sú relevantné k téme, obrázky z cudzích zdrojov nemajú určené citácie *0 bodov*	obrázky sú relevantné k téme, veľa z obrázkov nemá určený zdroj *1 bodov*	obrázky sú relevantné k téme, dobre pochopiteľné. Niektoré obrázky nemajú určený zdroj *2 bodov*	obrázky sú relevantné k téme, dobre pochopiteľné. Všetky obrázky z cudzích zdrojov správne citujú *3 bodov*	
Prvky posteru	Viacero požadovaných prvkov posteru chýba *0 bodov*	Všetky prvky posteru okrem jedného sú zahrnuté na posteri *1 bodov*	Všetky prvky posteru sú zahrnuté na posteri *2 bodov*	Poster zahrňuje všetky požadované prvky ako aj ďalšie informácie *3 bodov*	

Obr. 2: Hodnotenie zadaní

- Zrušiť – neuložíme žiadnu zmenu
- Uložiť ako koncept – na hodnotení budeme ešte pracovať, nechceme, aby bolo už využívané
- Uložiť a pripraviť na používanie

Pre príklad sprievodcu hodnotením uvažujme zadanie pre riešenie diferenciálnych rovníc pomocou Laplaceovej transformácie v celkovej hodnote 40 bodov. Riešenie tohto zadania rozdelíme na nasledovné body:

1. Laplaceova transformácia

   Opis pre študentov Odvodenie Laplaceovho obrazu diferenciálnej rovnice, nezabudnite na počiatočné podmienky

   Opis pre hodnotiteľov Najčastejšie chyby sú počiatočné podmienky

   Maximálna známka 9

2. Laplaceov obraz

   Opis pre študentov Vyjadrite obraz Y(s)

   Maximálna známka 10

3. Parciálne zlomky

   Opis pre študentov Rozložte Laplaceov obraz na parciálne zlomky

   Maximálna známka 12

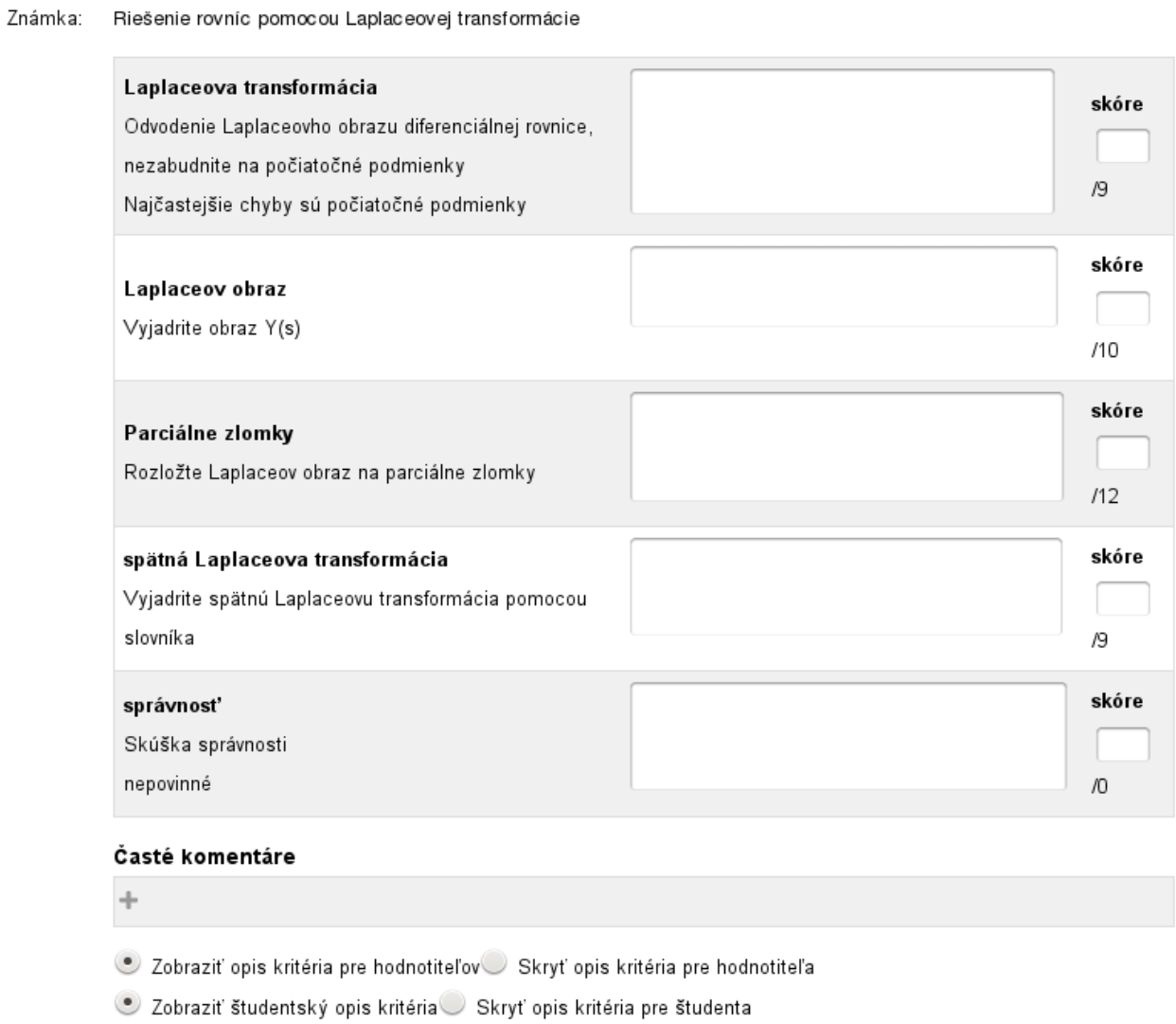

Obr. 3: Hodnotenie zadaní sprievodcom hodnotenia

4. spätná Laplaceova transformácia

   Opis pre študentov Vyjadrite spätnú Laplaceovu transformácia pomocou slovníka

   Maximálna známka 9

5. správnosť

   Opis pre študentov Skúška správnosti

   Maximálna známka 0

Zobrazenie časti hodnotenia vloženého učiteľom je na obr. 3. Učiteľ vkladá komentáre k jednotlivým kritériám a zodpovedajúce body za ne. Ak bol sprievodca hodnotením rubrika upravovaný neskôr, ako bolo vložené hodnotenie študenta, je farba zmenená na červenú a treba ho opätovne potvrdiť.

7 Aktivity – Test

7.0.3 Nastavenie testu

Spôsob navigácie Na výber sú dve možnosti: voľná a sekvenčná. Pri voľnej je na študentovi, v akom poradí jednotlivé otázky odpovedá. Pri sekvenčnej nastavuje toto poradie učiteľ. V prípade, že študent test preruší, pri ďalšom prihlásení pokračuje od miesta, kde skončil.